

1. OPĆE INFORMACIJE			
1.1. Nositelj kolegija	dr.sc. Mateo Žagar, red. prof. dr.sc. Tanja Kuštović, izv. prof. dr.sc. Ivana Eterović, doc.		1.6. Godina studija u kojoj se kolegij izvodi
1.2. Naziv kolegija	Poredbena slavenska gramatika		1.7. Bodovna vrijednost (broj bodova po ECTS sustavu)
1.3. Suradnici			1.8. Način izvođenja nastave (broj sati P + V + S + e-učenje)
1.4. Studijski program (prijediplomski, diplomski, integrirani)	Prijediplomski		1.9. Očekivani broj studenata na kolegiju
1.5. Status kolegija	obavezni	☒ izborni	1.10. Razina primjene e-učenja (1., 2., 3. razina), postotak izvođenja kolegija on line (maksimalno 20%)
1. razina, 10%			
2. OPIS KOLEGIJA			
2.1. Ciljevi kolegija	Cilj je ovoga kolegija uputiti studente u tipove jezičnih veza koje hrvatski jezik povezuju s (južno)slavenskim korpusom. Takav uvid omogućuje razumijevanje jezičnih zakona kroz vrijeme, tipove jezičnog posuđivanja kroz povijest. Naglasak je pritom na dijakroniji, na fonološkim i morfološkim promjenama od praindoeuropskoga, preko balto-slavenskoga zajedništva i kroz praslavenski jezik, sve do 12. stoljeća otkad pratimo razvoj zasebnih slavenskih jezika. Dominantna metoda je frontalna, ali podrazumijeva i samostalan studentski rad na preciziranom korpusu.		
2.2. Uvjeti za upis kolegija i / ili ulazne kompetencije potrebne za kolegij			
2.3. Ishodi učenja na razini programa kojima kolegij pridonosi	1. objasniti procese pismenosti i pisma u srednjem vijeku te odnos staroslavenskoga jezika prema ostalim slavenskim jezicima, posebno hrvatskome 3. objasniti i primijeniti jezičnu uporabu i propisanu normu na fonološkoj, morfološkoj, sintaktičkoj i leksičkoj razini hrvatskoga standardnoga jezika te razlikovati i interpretirati različite funkcionalne stilove hrvatskoga jezika 4. objasniti povijesni razvoj hrvatskoga jezika te razlikovati fonološka, morfološka, sintaktička i leksička obilježja lokalnih govora i hrvatskih dijalekata 11. objasniti tijekove i procese vanjske povijesti jezika i njegovih kulturnih i društvenih implikacija u izabranome razdoblju 12. analizirati jezične i književne značajke tekstova nastalih na hrvatskim književnim jezicima u dijakronijskoj i sinkronijskoj perspektivi		
2.4. Očekivani ishodi učenja na razini kolegija (3-10 ishoda učenja)	1. Razlikovati slavenske jezike prema karakterističnoj fonemskoj i prozodijskoj strukturi. 2. Protumačiti razvoj pojedinih jezika iz praslavenskoga, te odnos praslavenskoga jezika prema indoeuropskome prajeziku. 3. Objasniti relevantnost jezičnih promjena u jezičnoj dijakroniji. 4. Protumačiti međuovisnost fonoloških promjena kroz vrijeme te njihovu važnost za sinkronijski opis pojedinih slavenskih jezika.. 5. Protumačiti odnos hrvatskoga standardnog jezika prema ostalim južnoslavenskim jezicima. 6. Objasniti odnos hrvatskoga standardnog jezika prema povijesnim južnoslavenskim idiomima. 7. Tumačiti osnovne glasovne promjene u praslavenskome jeziku koje su relevantne i u suvremenom standardnom jeziku.		
2.5. Opis sadržaja kolegija	1. Uvod u poredbeno jezikoslovlje, ciljevi, metode; počeci poredbene indoeuropeistike 2. Razvoj poredbenog slavenskog jezikoslovlja; odnos povijesnog jezikoslovlja i povijesti materijalne kulture; rekonstrukcije		

	pradomovina; jezična divergencija i migracije stanovništva. 3. Metode dijakronijskog jezičnog opisa: jezični zakoni, jezične formule, analogija. Tipologija glasovnih promjena. Elementi praindoeuropske materijalne kulture na temelju rekonstruiranog leksika. 4. Indoeuropska jezična zajednica, indoeuropski prajezik, odnos prema "nostratičkom prajeziku". Periodizacija raspadanja indoeuropskoga prajezika. 5. Diobe indoeuropske jezične zajednice; apsolutna i relativna kronologija jezičnih promjena. Jezične izoglose. 6. Baltoslavenska jezična zajednica: pradomovina, kronologija; pitanje tipa povezanosti slavenskih i baltičkih jezika. Fonološke promjene zajedničke baltičkim i slavenskim jezicima, povijesna rekonstrukcija. 7. Izdvajanje praslavenskoga jezika. Periodizacija razvoja praslavenskoga jezika. Početni fonološki postav. Zakon otvorenih slogova i slogovna sinharmonizacija. 8. Podjela suvremenih slavenskih standardnih jezika. Odnos standarda i dijalekata. Pitanje dijalektnog kontinuiteta. Geografski razmještaj; migracije iz pradomovine do današnjeg položaja. 9. Ruki pravilo. Razvoj palatolevara. Odnos ranog praslavenskog fonološkog sustava prema baltoslavenskome. 10. Fonološke promjene u klasičnom praslavenskom jeziku. Pojednostavljanje suglasničkih skupina. Pomicanja granica sloga. Prepoznavanje i uspoređivanje dotičnih promjena u tekstovima pisanima na različitim slavenskim jezicima. 11. Prijeglas, razvoj protetičkih glasova, palatalizacije. Prepoznavanje i uspoređivanje dotičnih promjena u tekstovima pisanima na različitim slavenskim jezicima. Kategorije roda, broja i padeža u slavenskim jezicima. Deklinacijske vrste. 12. Općeslavenske jezične promjene: monoftongizacija diftonga, II. palatalizacija, metateza likvida, nastanak nazalnih glasova u praslavenskome. Prepoznavanje i uspoređivanje dotičnih promjena u tekstovima pisanima na različitim slavenskim jezicima. Zamjenice u slavenskim jezicima. 13. Posljednje fonološke promjene u praslavenskom jeziku. Posljedice prestanka djelovanja zakona otvorenih slogova. Uočavanje takvih posebnosti u kanonskim staroslavenskim tekstovima i u najstarijih hrvatskim tekstovima. Glagolske kategorije u slavenskim jezicima. Glagoske vrste i glagolski oblici u slavenskim jezicima. 14. Provjera stečenih znanja. Provjera sposobnosti samostalnoga snalaženja u poredbenom opisu odabranih primjera iz različitih slavenskih jezika. 15. Zajednička analiza obrađenog materijala na prethodnom satu i konačna evaulacija.								
2.6. Vrste izvođenja nastave:	X Predavanja X Seminari i radionice Vježbe Online u cijelosti Mješovito e-učenje Terenska nastava	X Samostalni zadaci Multimedija i mreža Laboratorij Mentorski rad	2.7. Komentari:						
2.8. Obveze studenata	Samostalna analiza predložka jednog slavenskog teksta na temelju obrađenoga gradiva. Pisanje završnog ispita.								
2.9. Praćenje rada studenata	Pohađanje nastave	1,5		Istraživanje			Praktični rad		
	Eksperimentalni rad			Referat	0,5				
	Esej			Seminarski rad					
	Kolokvij			Usmeni ispit	1				

	Pismeni ispit	1	Projekt			Broj bodova po ECTS sustavu (ukupno)	4
2.10. Obvezna literatura (dostupna u knjižnici i / ili na drugi način)	Naslov			Dostupnost u knjižnici		Dostupnost putem ostalih medija	
	1. Matasović, Ranko. Uvod u poredbenu lingvistiku. Matica hrvatska. Zagreb 2001.			DA			
	2. Mihaljević, Milan. Slavenska poredbena gramatika 1. Školska knjiga, Zagreb 2002.			DA			
	3. Mihaljević, Milan Slavenska poredbena gramatika 2. Školska knjiga. Zagreb 2014.			DA			
	4. Ivšić, Stjepan. Slavenska poredbena gramatika. Školska knjiga. Zagreb 1970.			DA			
2.11. Dopunska literatura	1. Kapović, Mate. Uvod u indoeuropsku lingvistiku. Matica hrvatska. Zagreb 2008. 2. Holzer, Georg. Glasovni razvoj hrvatskoga jezika. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Zagreb 2011. 3. Matasović, Ranko. Poredbenopovijesna gramatika hrvatskoga jezika. Matica hrvatska. Zagreb 2008.						
2.12. Ostalo (prema mišljenju predlagatelja)	Kolegij se izvodi svake druge godine.						